

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра загальної гігієни з екологією

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з
науково-педагогічної роботи
доц. Ірина СОЛОНИНКО

«19» 06 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВБ 2.12. ПРАКТИКА З ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ПЕДІАТРІЇ

**ВБ 3.1.5. «Гігієна з гігієною дитячого і підліткового віку, організація охорони здоров'я,
у т.ч. роботи педіатричної (неонатологічної) служби»**

**ВБ 3.2.5. «Гігієна з гігієною дитячого і підліткового віку,
соціальна медицина, громадське здоров'я»**

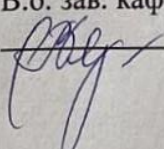
**ВБ 3.3.1. «Гігієна з гігієною дитячого і підліткового віку, соціальна медицина,
громадське здоров'я, інфекційні хвороби, фтизіатрія, клінічна імунологія,
паліативна і хоспісна медицина»**

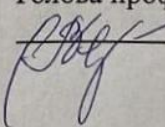
МОДУЛЬ 1. ГІГІЄНА

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 228 «Педіатрія»
(код і найменування спеціальності)

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
загальної гігієни з екологією
Протокол № 24
від «08» червня 2023 р.
В.о. зав. кафедри
 проф. Віра ФЕДОРЕНКО

Затверджено
профільною методичною комісією
з Профілактичної медицини
Протокол № 4
від «15» червня 2023 р.
Голова профільної методичної комісії
 проф. Віра ФЕДОРЕНКО

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Федоренко В.І., в.о. зав. кафедри загальної гігієни з екологією Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, д. мед. н., професорка

Касіян О.П., к. мед. н., доц. кафедри загальної гігієни з екологією Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Зелена М.І., к. мед. н., асист. кафедри загальної гігієни з екологією Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Юрченко С.Т., к. мед. н., асист. кафедри загальної гігієни з екологією Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Ковалів М.О., к. мед. н., асист. кафедри загальної гігієни з екологією Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Матисік С.І., асист. кафедри загальної гігієни з екологією Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Корнійчук О.П. – зав. кафедри мікробіології, д. мед. н., професорка

Гутор Т.Г. – зав. кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я, к. мед. н., доцент

(вказати посади, наукові ступені та вчені звання)

**ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ
ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
на 2023-2024 н.р.**

№ зп	Зміст внесених змін	Дата і номер протоколу засідання кафедри	Примітки

В.о. зав. кафедри
загальної гігієни з екологією
проф. Віра ФЕДОРЕНКО

ВСТУП

Програма Практики з профілактичної педіатрії (ВБ 2.12) навчальної дисципліни «Гігієна»

відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня* освітньої програми *магістра педіатрії* галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 228 «Педіатрія»

індивідуальні профільні курси за вибором «Гігієна з гігієною дитячого і підліткового віку, організація охорони здоров'я, у т.ч. роботи педіатричної (неонатологічної) служби» (ВБ 3.1.5), «Гігієна з гігієною дитячого і підліткового віку, соціальна медицина, громадське здоров'я» (ВБ 3.2.5), «Гігієна з гігієною дитячого і підліткового віку, соціальна медицина, громадське здоров'я, інфекційні хвороби, фтизіатрія, клінічна імунологія, паліативна і хоспісна медицина» (ВБ 3.3.1).

Опис Практики з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна» (анотація)

Практика з профілактичної педіатрії спрямована на поглиблення та удосконалення студентами 6 курсу набутих теоретичних знань, практичних умінь і навичок під час вивчення навчальної дисципліни «Гігієна», набуття необхідного для діяльності педіатрів об'єму сучасних практичних навичок з різних розділів гігієни.

Практика з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна» ґрунтується на вивченні студентами гігієни та екології (2-й рік навчання), гігієни (6-й рік навчання) й інтегрована з відповідною освітньо-професійною програмою; необхідна лікарям лікувальних профілів під час виконання їх професійної діяльності для формування здорового способу життя, профілактики захворювань на підставі вивчення впливу факторів навколишнього середовища на організм дітей і підлітків та їх здоров'я.

Структура практики	Кількість кредитів, годин, з них				Рік навчання, семестр	Вид контролю
	Усього	Аудиторних		СРС		
		Лекцій	Практичних			
Назва: «Практика з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна»»	4,5 кредити / 135 год	–	68	67	6 курс, XI-XII семестри	Диференційований залік

Предметом практики з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна» є оцінка закономірностей впливу природних, антропогенних факторів навколишнього середовища та виробничих факторів на здоров'я дітей і підлітків як етіологічних факторів ризику виникнення і розповсюдження захворювань; профілактичні рекомендації для збереження і зміцнення здоров'я дітей різних вікових груп, що запроваджуються у практичній діяльності педіатра.

Міждисциплінарні зв'язки практики з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна» базуються на вивченні студентами гігієни з екологією, гігієни, соціальної медицини, громадського здоров'я, епідеміології, біобезпеки та принципів доказової медицини; мікробіології, вірусології та імунології, медичної та біологічної фізики, медичної біології, паразитології та генетики; радіаційної медицини; військової гігієни; анатомії людини; фізіології; біологічної хімії; внутрішньої медицини; професійних хвороб; інфекційних хвороб, у тому числі дитячих; педіатрії; філософії; біоетики.

1. Мета та завдання практики з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна»

1.1. Метою практики є формування у майбутніх фахівців знань, умінь та компетенцій для забезпечення профілактичного спрямування у практичній діяльності педіатра щодо запобігання виникнення захворювань серед дитячого населення, впливу різних чинників навколишнього середовища на здоров'я дітей і підлітків.

1.2. Основними завданнями практики є:

- гігієнічна оцінка стану навколишнього середовища;
- санітарно-гігієнічне обстеження закладів охорони здоров'я;
- аналіз ризику впливу факторів довкілля на розвиток інфекційних та неінфекційних захворювань серед дитячого населення;
- оцінка гігієнічних заходів, спрямованих на профілактику захворювань різних вікових груп населення та зміцнення здоров'я дитини.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

- **інтегральна компетентність:** здатність застосовувати набуті загальні і фахові компетентності для вирішення складних задач професійної діяльності лікаря-педіатра та практичних проблем у галузі охорони здоров'я на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів, фізіологічних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів; лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій; питань судової та військової експертизи та/або здійснення інновацій. Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини (педіатрії). Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії;

- **загальні компетентності (ЗК):**

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК-5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність працювати в команді.

ЗК-8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-9. Здатність спілкуватись іноземною мовою.

ЗК-10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК-11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК-13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК-14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):

ФК-2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК-13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

ФК-14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.

ФК-17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума (у т.ч. дітей і підлітків), сім'ї, популяції.

ФК-21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК-25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння/Навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
		<p>Зн1 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень</p> <p>Зн2 Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань</p>	<p>Ум1 Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур</p> <p>Ум2 Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах</p> <p>Ум3 Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності</p>	<p>К1 Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються</p> <p>К2 Використання іноземних мов у професійній діяльності</p>	<p>АВ1 Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів</p> <p>АВ2 Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів</p> <p>АВ3 Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії</p>

Інтегральна компетентність

Здатність застосовувати набуті загальні і фахові компетентності для вирішення складних задач професійної діяльності лікаря-педіатра та практичних проблем у галузі охорони здоров'я на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів, фізіологічних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів; лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій; питань судової та військової експертизи та/або здійснення інновацій. Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини (педіатрії). Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії

Загальні компетентності (ЗК)

1	ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Зн1	Ум1	К1	АВ1
2	ЗК-2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Зн1	Ум3	К2	АВ3
3	ЗК-3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Зн1	Ум2	К1	АВ1
4	ЗК-4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності	Зн2	Ум2	К2	АВ2
5	ЗК-5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	-	Ум3	-	АВ2
6	ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення	Зн1	Ум3	К1	АВ1
7	ЗК-7. Здатність працювати в команді	Зн2	Ум3	К1	АВ2
8	ЗК-8. Здатність до міжособистісної взаємодії	Зн1	Ум3	К1	АВ2
9	ЗК-9. Здатність спілкуватись іноземною мовою	-	-	К2	-
10	ЗК-10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології	Зн2	Ум3	К2	АВ3
11	ЗК-11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел	Зн2	Ум2	К2	АВ2
12	ЗК-12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Зн2	Ум3	-	АВ3
13	ЗК-13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем	Зн2	Ум1	К1	АВ1

14	ЗК-14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	Зн1	Ум2	К1	АВ3
15	ЗК-15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	Зн2	Ум3	-	АВ3
Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)					
1	ФК-2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів	Зн2	Ум3	-	АВ1
2	ФК-13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів	Зн2	Ум2	К1	АВ2
3	ФК-14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб	Зн2	Ум3	К1	АВ2
4	ФК-17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-	Зн2	Ум3	К1	АВ1

	економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума (у т.ч. дітей і підлітків), сім'ї, популяції				
5	ФК-21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Зн2	Ум3	К2	АВ2
6	ФК-25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів	Зн2	Ум2	К2	АВ3

Результати навчання.

У результаті проходження практики з профілактичної педіатрії студент має **знати**:

- способи збереження навколишнього середовища;
- методи оцінки факторів навколишнього середовища, які негативно впливають на здоров'я дитячого населення;
- методи оцінки здоров'я дитячого населення та його взаємозв'язку з факторами навколишнього середовища;
- заходи профілактики негативного впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення.

У результаті проходження практики з профілактичної педіатрії студент має **вміти**:

- аналізувати санітарний стан об'єктів довкілля і умов життєдіяльності;
- оцінювати стан фізичного розвитку і здоров'я дитячого населення, стан навколишнього середовища та негативні фактори його впливу на здоров'я певного контингенту населення;
- використовувати профілактичні заходи на підставі даних про зв'язок між станом навколишнього середовища та станом здоров'я населення.

Перелік **програмних результатів навчання (ПРН)**, формуванню яких сприяє практика з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна»:

ПРН-1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН-2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН-3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних (у т.ч. педіатричних) проблем.

ПРН-19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН-21. Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН-23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

ПРН-25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН-27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно, так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На проходження практики з профілактичної педіатрії відводиться 4,5 кредити ECTS / 135 год.

Конкретні цілі:

- опанувати основи сучасного санітарного законодавства України в галузі забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення;
- застосувати методологію оцінки ризику впливу чинників довкілля, як етіологічних факторів на виникнення різних захворювань;
- обґрунтувати заходи первинної профілактики неінфекційних захворювань;
- застосувати сучасні заходи щодо дотримання санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму у стаціонарах різного медичного профілю закладів охорони здоров'я з метою профілактики інфекційних хвороб, пов'язаних з наданням медичної допомоги;
- провести гігієнічну оцінку і розробити заходи профілактики шкідливого впливу фізичних факторів лікарняного середовища;
- оцінити характер та клас умови праці медичних працівників, зокрема педіатрів, ступінь напруженості фізіологічних функцій;
- скласти план проведення періодичного медичного огляду, повідомлення про професійне захворювання (отруєння);
- розробити комплексні заходи профілактики захворювань серед медичних працівників;
- обґрунтувати заходи з оздоровлення умов і раціоналізації режимів праці лікарів;
- поводитися з медичними і фармацевтичними відходами;
- призначити і скоригувати лікувальне (дієтичне) харчування, проконтролювати;
- оцінити дотримання санітарно-гігієнічних вимог до роботи харчоблоку закладу охорони здоров'я;
- оцінити роль води і ґрунту у виникненні неінфекційних (ендемичних) та поширених інфекційних захворювань, обґрунтувати заходи профілактики їх виникнення;
- спрогнозувати вплив атмосферних забруднень на здоров'я та санітарні умови проживання населення;
- виявити джерела забруднення об'єктів довкілля антропогенного походження і запропонувати заходи з санітарної охорони;
- оцінити адекватність харчування різних груп дитячого населення їх фізіологічним потребам в енергії й основних нутрієнтах, за показниками харчового статусу та даними меню-розкладки;
- провести гігієнічну оцінку якості харчових продуктів;
- обґрунтувати заходи профілактики харчових отруєнь та хвороб аліментарного генезу; призначення екологічно-захисного харчування;
- використовувати сучасні методи оцінки стану здоров'я дітей та підлітків, аналізу взаємозв'язку показників здоров'я дитячого населення з впливом чинників довкілля;
- визначати ступінь готовності дітей до навчання у школі;
- застосовувати профілактичні рекомендації щодо покращання організації навчально-виховного процесу і умов перебування в дошкільних навчальних закладах і загальноосвітніх

закладах середньої освіти;

- опанувати принципи організації харчування дітей в загальноосвітніх закладах середньої освіти;
- володіти підходами до експертної оцінки предметів дитячого вжитку;
- проводити бесіди (лекції) по санітарно-просвітній роботі.

Тема 1. Санітарне законодавство в практичній діяльності лікаря. Завдання державних установ, які забезпечують дотримання вимог санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Застосування знань гігієни та основних положень нормативно-правової бази з питань дотримання санітарного законодавства у практичній діяльності лікарів різного фахового спрямування, у т.ч. педіатра, зокрема, основних положень Законів України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про захист населення від інфекційних хвороб», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про питну воду та питне водопостачання», «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», «Про загальну середню освіту», «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок чорнобильської катастрофи» тощо, а також державних санітарних правил і норм, постанов уряду, інструкцій та положень в галузі забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Особливості напрямків роботи, завдань та функцій державних установ та служб з реалізації політики у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, таких як Державна служба з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба), ДУ «Львівський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України», Державна служба України з питань праці (Держпраці), Львівський обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики.

Проблеми гармонізації вітчизняного санітарного законодавства до стандартів Європейського Союзу. Концепції розвитку національного законодавства у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Тема 2. Скласти алгоритм первинної профілактики неінфекційних захворювань.

Функціональна модель профілактичної діяльності лікаря загальної практики. Шляхи реалізації первинної профілактики неінфекційних захворювань (скринінгові огляди, навчання батьків). Особливості проведення скринінгу у різні вікові періоди. Клінічні огляди профілактичних програм. Неінфекційні хвороби новонароджених (асфіксія, хвороби органів дихання, гемолітична та геморагічна хвороба), дітей і підлітків (захворювання органів дихання, вроджені і набуті вади серця, ревматичні і неревматичні кардити, онкологічні захворювання, цукровий діабет, ожиріння): групи скринінгу, визначення типу поведінки паління і готовності відмови від нього серед дітей і підлітків, схема профілактики бронхолегеневих захворювань у дитячого населення екологічно несприятливих промислових районів; шкала для оцінки ризику розвитку цукрового діабету 2 типу; фактори, які сприяють реалізації спадкової схильності до ожиріння, тактика при ожирінні в залежності від величини індексу маси тіла і супутніх факторів ризику; принципи модифікації нездорового способу життя; алгоритми первинної профілактики.

Перелік факторів навколишнього середовища (е-фактори), як компонент контекстуальних чинників Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (МКФ), у т.ч. дітей і підлітків; негативна і позитивна шкала ступеня вираженості фактора довкілля.

Тема 3. Комплексна гігієнічна оцінка закладів охорони здоров'я на прикладі лікарні.

Гігієнічна оцінка ситуаційного та генерального планів розташування і зонування території лікарні, системи забудови, відповідності нормативам розмірів, конфігурації ділянки, відсотку забудови, озеленення, комунікацій благоустрою лікарні, проїздів і під'їздів до корпусів.

Внутрішнє планування і санітарно-технічне обладнання приймального, терапевтичного, хірургічного, акушерського, дитячого, інфекційного відділень, поліклініки: палатна секція для соматичних хворих, гігієнічна оцінка площ, місткості, кубатури, орієнтації вікон палат, планування внутрішньолікарняних коридорів, санітарно-технічного обладнання (вентиляції, освітлення, опалення). Особливості внутрішнього планування інфекційного відділення, операційного блоку хірургічного відділення. Гігієнічні вимоги до розташування та режиму експлуатації рентгенологічних і радіологічних відділень лікарні.

Гігієнічна оцінка мікроклімату, повітряного середовища, рівня шуму і освітлення палат, кабінетів лікарів, вмісту лікарських засобів у повітрі приміщень операційних, пологових залів, палат інтенсивної терапії, реанімації, процедурних, перев'язочних. Вимоги щодо зберігання та якості прання білизни. Контроль якості дезінфекції і передстерилізаційного оброблення виробів медичного призначення.

Санітарно-гігієнічні вимоги до збирання, видалення та знешкодження лікарняних акушерсько-хірургічних і харчових відходів, стічних вод, їх особливості для інфекційних відділень.

Тема 4. Гігієнічна оцінка рівнів фізичних факторів у лікарняних приміщеннях за результатами протоколів досліджень.

Нормативні параметри мікроклімату у приміщеннях лікарні. Системи опалення, природної і штучної вентиляції. Природне та штучне (загальне та місцеве) освітлення у лікарняних приміщеннях, нормативи рівнів освітлення. Види приміщень без природного освітлення, розташування та орієнтація вікон, типи світильників. Гігієнічна оцінка акустичного режиму внутрішньолікарняного середовища. Санітарні нормативи рівнів вібрації, ультразвуку, інфразвуку, неіонізуючого випромінювання (електромагнітне, теплове, світлове, лазерне, ультрафіолетове) у кабінетах лікарень. Перевірка радіаційного виходу рентгеновського апарата за допомогою прямих вимірювань, контроль потужності доз випромінювання на робочих місцях персоналу, у суміжних приміщеннях і на території. Оцінка відповідності фактичних рівнів фізичних факторів лікарняних приміщень санітарним нормативам за результатами протоколів дослідження. Способи досягнення допустимих рівнів фізичних факторів у приміщеннях різних відділень лікарні.

Тема 5. Гігієнічна оцінка умов перебування пацієнтів у закладах охорони здоров'я. Організація лікувального (дієтичного) харчування.

Аналіз гігієнічних умов та шкідливих факторів, що впливають на ефективність лікування хворих. Гігієнічні нормативи мікроклімату, повітряного середовища, вентиляції, природного та штучного освітлення різних підрозділів лікарняного закладу, їх значення щодо ефективності лікування хворих. Оцінка об'єктивних показників гігієнічного стану різних підрозділів лікарняного закладу. Заходи радіаційної безпеки пацієнтів. Організаційні заходи забезпечення оптимального режиму, гігієнічних умов для хворих, зокрема дітей, в лікарняних стаціонарах, особиста гігієна хворих.

Наказ МОЗ України № 931 від 29.10.2013 р. «Про удосконалення організації лікувального харчування та роботи дієтологічної системи в Україні». Порядок організації системи лікувального харчування хворих у закладах охорони здоров'я. Методологія системи лікувального харчування хворих. Норми харчування, набір продуктів і страв, технологія їх приготування, режим харчування для хворих загальних (терапевтичних і хірургічних відділеннях), дитячих лікарень і відділень, гастроентерологічних, онкологічних відділень, вагітних та породіль пологових відділень. Обов'язки лікаря-дієтолога, медичної сестри з дієтичного харчування. Групи нутріціологічної підтримки. Інструкція з організації лікувального харчування у закладах охорони здоров'я. Порядок виписки лікувального харчування. Порядок контролю за якістю готової їжі. Взаємозамінність продуктів при приготуванні дієтичних страв. Заміна продуктів за білками й вуглеводами.

Тема 6. Опанувати основні положення проведення інфекційного контролю у закладах охорони здоров'я згідно з наказом МОЗ України від 03.08.2021 р. № 1614 «Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та установах/закладах надання соціальних послуг/ соціального захисту населення».

Порядок профілактики інфекційних хвороб, пов'язаних з наданням медичної допомоги (ІПНМД) в стаціонарних умовах. Порядок здійснення епідеміологічного нагляду та ведення обліку ІПНМД. Критерії визначення випадків інфекційних та паразитарних захворювань, які підлягають реєстрації. Рутинний і дозорний епідеміологічний нагляд за ІПНМД. Інструкція з впровадження адміністрування антимікробних препаратів в закладах охорони здоров'я, які надають медичну допомогу в стаціонарних умовах. Положення про відділ з інфекційного контролю закладу охорони здоров'я та установи / закладу надання соціальних послуг / соціального захисту населення.

Тема 7. Гігієнічна оцінка умов праці медичних працівників у закладах охорони здоров'я.

Гігієнічні особливості умов праці лікарів різних спеціальностей, у т.ч. педіатрів (професійні шкідливості та фізіолого-гігієнічні особливості). Оцінка умов праці медичних працівників за критеріями «Гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу», затв. наказом МОЗ України № 248 від 08.04.2014. Основні положення Інструкції проведення атестації робочих місць в установах охорони здоров'я і соціального забезпечення (дод. 2 до листа Мінпраці від 05.05.1995 р. № 06-1544, МОЗ від 17.05.1995 р. № 5.05.08-370). Алгоритм комплексної оцінки умов праці згідно з Картою умов праці. Пільги та компенсації медичних працівників. Особливості професійної захворюваності лікарів. Основні шляхи оптимізації та охорони праці медиків: правові, законодавчі, соціально-економічні, організаційно-технічні (адміністративні), санітарно-гігієнічні заходи.

Тема 8. Скласти принципову схему організації та проведення попередніх і періодичних медичних оглядів лікарів.

Законодавство України з гігієни й охорони праці лікарів. Основи медико-профілактичного забезпечення лікарів, профілактики професійних захворювань і отруєнь. Основні етапи організації та проведення періодичних медичних оглядів: періодичність оглядів, участь лікарів різних медичних профілів, необхідні лабораторні та функціональні дослідження у відповідності до конкретних умов праці лікарів. Методика визначення контингенту осіб, що підлягають обов'язковим періодичним медичним оглядам. Основний зміст наказу МОЗ України № 246 від 21.05.2007 р. «Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій» та наказу МОЗ України № 280 від 23.07.2002 р. «Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб». Заходи, що розробляються за результатами проведеного періодичного медогляду лікарів для попередження виникнення у них професійних та виробничо-обумовлених захворювань.

Тема 9. Розроблення профілактичних заходів щодо попередження виникнення інфекційних хвороб, пов'язаних з наданням медичної допомоги у різних відділеннях закладів охорони здоров'я.

Порядок профілактики інфекційних хвороб, пов'язаних з наданням медичної допомоги (ІПНМД) в стаціонарних умовах, зокрема катетер-асоційованих інфекцій кровотоку і сечовивідних шляхів, інфекцій області хірургічного втручання, вентилятор-асоційованих пневмоній, захворювань, спричинених *Clostridium difficile*, ІПНМД серед медичних працівників. Групи і фактори ризику щодо ІПНМД. Основні і спеціальні заходи для профілактики різних видів ІПНМД, зокрема заходи антисептичної профілактики. Порядок розслідування та ліквідації спалаху ІПНМД.

Порядок впровадження профілактики інфекцій та інфекційного контролю (ІІК) в закладах охорони здоров'я, які надають медичну допомогу в стаціонарних умовах. Характеристика основних

компонентів ПШК. Моніторинг і оцінка як невід'ємні частини процесу впровадження ПШК (дотримання правил гігієни рук; постановка та догляд за внутрішньосудинним і сечовим катетером; заходи по запобіганню інфекцій області хірургічного втручання; якість поточного та генерального прибирань; очищення, дезінфекція і стерилізація (репроцесинг) медичного обладнання та інструментарію; очищення і дезінфекція поверхонь; використання антисептику для рук та рідкого мила; використання антимікробних препаратів). Режим роботи, штатний розпис та зайнятість ліжка як основні компоненти ПШК. Етапи (кроки) впровадження ПШК, показники їх виконання, необхідні дії для реалізації. Приклади заходів для впровадження основних компонентів ПШК. Протокол системної самооцінки ПШК.

Інструкція з впровадження покращання гігієни рук в закладах охорони здоров'я та установах/закладах надання соціальних послуг / соціального захисту населення. Основні компоненти мультимодальної стратегії з покращання гігієни рук (зміни в системі щодо забезпечення наявності інфраструктури, що дозволяє працівникам дотримуватися гігієни рук, доступу до централізованого водопостачання, мила і одноразових паперових рушників і доступу до антисептику для рук в точці догляду; навчання і підготовка; нагадування на робочому місці; моніторинг, оцінка і зворотній зв'язок; культура дотримання гігієни рук), етапи їх реалізації та контролю. Алгоритм проведення гігієни рук медичного персоналу. Профіль та основні завдання працівників для виконання ними функцій з впровадження покращання гігієни рук. Мінімальні критерії, що необхідні для реалізації мультимодальної стратегії з покращання гігієни рук.

Тема 10. Скласти перелік етапів поводження з медичними і фармацевтичними відходами.

Етапи поводження з медичними відходами (збирання, перевезення, зберігання, сортування, оброблення (перероблення), утилізація, видалення, знезараження, захоронення, знищення) у закладах охорони здоров'я згідно з наказом МОЗ України № 325 від 08.06.2015 р. «Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами». Джерела забруднення навколишнього середовища медичними відходами, небезпечність для довкілля і людини. Небезпечність лікарських препаратів і хемосинтезаторів для різних екосистем. Заходи з охорони навколишнього середовища від забруднення медичними та фармацевтичними відходами.

Тема 11. Розроблення і обґрунтування профілактичних заходів щодо попередження виникнення захворювань, пов'язаних з забрудненням води, ґрунту, атмосферного повітря. Провести аналіз якості питної води за результатами протоколів дослідження.

Якісний і кількісний аналіз інтегральної оцінки стану забруднення навколишнього середовища. Загальна схема виявлення та оцінки взаємозв'язків чинників навколишнього середовища і здоров'я населення. Оціночна шкала ступеня впливу чинника навколишнього середовища. Методологія оцінки ризику.

Методичні підходи до оцінювання якості води, ґрунту і атмосферного повітря (за значеннями окремих показників; за значенням інтегрального комплексного індексу). Алгоритм вивчення впливу якості води на стан здоров'я населення. Вплив забруднення ґрунту й атмосферного повітря на здоров'я та санітарні умови проживання населення. Орієнтовні шкали оцінки стану здоров'я населення в залежності від рівнів забруднення води, ґрунту і атмосферного повітря хімічними речовинами. Сучасний погляд на розвиток екологічно-зумовлених захворювань, пов'язаних з геохімічними аномаліями, які є причиною утворення природних чи штучних (техногенних) біогеохімічних провінцій.

Розроблення і обґрунтування профілактичних заходів з санітарної охорони води, ґрунту та атмосферного повітря з метою профілактики інфекційних і неінфекційних захворювань серед населення.

Аналіз показників якості питної води з різних джерел водопостачання за результатами протоколів дослідження, оцінка виникнення негативних наслідків, обґрунтування профілактичних заходів щодо попередження виникнення захворювань.

Тема 12. Скласти схему заходів профілактики еколого-залежних та еколого-зумовлених захворювань.

Сучасні тенденції дослідження екологічно залежної захворюваності. Значення екологічних факторів ризику (хімічних, фізичних, біологічних), які провокують патогенетичні механізми хвороби та ускладнюють її перебіг, у зростанні еколого-залежних захворювань (серцево-судинної, онкологічної, ендокринної, дитячої та загальної захворюваності, патології вагітності, порушень внутрішньоутробного розвитку плоду тощо). Вплив спадковості, харчування, алергенів, порушення активності антиоксидантної системи тощо на розвиток екологічних захворювань. Актуальні проблеми віддалених токсичних ефектів (канцерогенних, нейротоксичних, імунотоксичних, алергічних, порушень функцій ендокринної системи тощо) впливу хімічних речовин, які присутні в оточуючому середовищі.

Обґрунтування спільних ознак розвитку еколого-залежних захворювань: характерний географічний розподіл та спільне джерело впливу на всіх потерпілих, виявлення зв'язку захворювань з присутністю хімічних речовин в одному з об'єктів довкілля та залежності дозавідповідь, раптовий спалах нового захворювання та наявність зв'язку у часі між захворюванням і впливом шкідливих факторів, відсутність контактних шляхів передачі, властивих інфекційним захворюванням, виявлення у біологічних рідинах потерпілих досліджуваної хімічної речовини або її метаболіту, наявність підгруп з підвищеним ризиком захворювання, характерний розподіл потерпілих за віком, статтю, соціально-економічним статусом, професією й іншими ознаками.

Формування екологічної свідомості серед населення. Застосування засобів біопрфілактики в умовах екологічної кризи. Ефективність специфічних профілактичних заходів втручання.

Тема 13. Комплексна гігієнічна оцінка стану здоров'я дитячого населення. Застосування показників харчового статусу для оцінки фізичного розвитку й адекватності харчування дітей і підлітків.

Сучасні підходи до комплексного вивчення й оцінки стану здоров'я дітей, аналізу взаємозв'язку показників здоров'я з впливом чинників довкілля: моніторинг стану довкілля та здоров'я дитячого населення, порядок і періодичність комплексних медичних обстежень і диспансерних спостережень за станом здоров'я дітей.

Фактори навколишнього середовища, як «складові здоров'я» згідно з Міжнародною класифікацією функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП).

Оцінка здоров'я дитячого колективу: метод порівняння середніх арифметичних величин показників здоров'я, метод розподілу відносних величин, кореляційний метод, метод порівняння середніх квадратичних відхилень. Сучасні методи оцінки фізичного розвитку, їх порівняльна характеристика. Акселерація та ретардація як протилежні тенденції динаміки фізичного розвитку дітей у сучасних умовах, їх зв'язок зі станом здоров'я. Роль оцінки рівня здоров'я та фізичного розвитку дітей в плануванні профілактичних і лікувально-оздоровчих заходів, визначенні їх ефективності. Організація медичного обслуговування дітей та підлітків в закладах освіти. Задачі лікаря щодо організації та проведення оздоровчих заходів в дитячих колективах. Методика вивчення та оцінки харчового статусу дітей. Розрахунок індексу маси тіла для оцінки фізичного розвитку (за стандартами ВООЗ) та адекватності харчування дітей та підлітків.

Тема 14. Гігієнічна оцінка організації харчування дітей в закладах освіти згідно з Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти.

Добові потреби дитячого населення в основних нутрієнтах та енергії. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти. Розміщення, набір та технологічне обладнання приміщень

їдальні (харчоблоку), буфету закладу освіти.

Загальні вимоги до організації харчування дітей в закладах освіти. Перелік харчових продуктів, які заборонено реалізовувати у шкільних буфетах та у торговельних апаратах, розміщених у закладах освіти. Вимоги до організації харчування дітей з особливими дієтичними потребами, включаючи харчову алергію та непереносимість окремих харчових продуктів.

Примірне чотириденне сезонне меню для організації харчування дітей від 1 до 6(7) років згідно з наказом МОЗ України № 215 від 03.02.2022 р.

Порядок проходження попередніх та періодичних медичних оглядів працівників їдальні (харчоблоку), буфету закладу освіти відповідно до наказу МОЗ України № 280 від 23.07.2002 р. Вимоги до особистої гігієни, санітарного та спеціального одягу осіб, залучених до організації харчування.

Тема 15. Гігієнічна оцінка впливу умов виховання і навчання в дошкільних навчальних закладах і загальноосвітніх закладах середньої освіти на здоров'я дітей і підлітків.

Основний зміст наказу МОЗ України № 234 від 24.03.2016 р. “Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів” та наказу МОЗ України № 2205 від 25.09.2020 р. “Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти”. Гігієнічні вимоги до влаштування території, будівлі та приміщень навчальних закладів. Гігієнічні вимоги до систем забезпечення життєдіяльності приміщень дитячих закладів (водопостачання, каналізування, освітлення, вентиляції, опалення, повітряно-теплого режиму, рівнів шуму і вібрації, утримання басейнів, санвузлів).

Гігієнічні вимоги до організації робочого простору в закладах освіти. Гігієнічні вимоги до конструкції та параметрів навчальних меблів, забезпечення оптимального положення тіла за столом.

Гігієнічні вимоги до організації освітнього процесу. Гігієнічні правила складання розкладу навчальних занять. Організація навчання дітей з особливими потребами.

Гігієнічні вимоги до організації роботи учнів у комп'ютерних класах, нормування часу роботи з технічними засобами навчання. Особливості режиму роботи дітей різного віку на персональному комп'ютері.

Особливості та негативні наслідки впливу на здоров'я дітей і підлітків умов перебування та навчання у закладах освіти. Шляхи покращання організації навчально-виховного процесу та умов перебування учнів у навчальних закладах різного типу.

Тема 16. Скласти схему експертної оцінки предметів дитячого вжитку за результатами протоколів дослідження.

Схема експертної оцінки друкованої продукції для дітей (шкільних підручників, навчальних посібників і дитячих книг): загальні відомості, гігієнічна оцінка паперу, шрифту, характеристика набору, друку, зовнішнього оформлення та маси друкованої продукції, результати лабораторних досліджень, висновки. Гігієнічні вимоги до електронних підручників. Основні положення наказу МОЗ України №13 від 19.01.2007 р. “Про затвердження державних санітарних норм та правил “Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей”, ДСанПіНу 5.5.6.012-98 «Державні санітарні правила і норми безпеки іграшок та ігор для здоров'я дітей» та Постанови КМУ № 151 від 28.02.2018 р. “Про затвердження Технічного регламенту безпечності іграшок”. Схема гігієнічного обстеження іграшки: загальні відомості, розміри, маса, форма, міцність, матеріал, з якого зроблена іграшка, запах, міцність фіксації фарби, стійкість до дії слини та вологи, характеристика оптичних властивостей, рівня звука, електромагнітних випромінювань, локальної вібрації, радіації, бактерійне забруднення іграшки, висновки. Гігієнічні вимоги до матеріалів і сировини, з яких виготовляють іграшки. Гігієнічна оцінка комп'ютерних ігор. Схема експертної оцінки одягу і взуття: загальні відомості, призначення, характеристика зовнішнього вигляду, матеріалів, тканин.

Тема 17. Прочитати лекцію з санітарно-просвітньої роботи.

Прочитати лекцію на актуальну тему щодо профілактики захворюваності серед населення. Оздоровче значення фізичної культури і загартування. Гігієна розумової праці школярів. Громадська та особиста гігієна. Запобігання інфекційним захворюванням. Вплив фізичної активності на емоційний стан молоді. Харчування дітей та мінімізація ризиків метгемоглобінемії. Формування базових навичок здорового способу життя серед дітей. Роль лікаря в популяризації здорового способу життя, профілактики і скринінгових обстеженнях населення різних вікових груп. Актуальні питання профілактики тютюнопаління та алкогольної залежності. Підгрунтя профілактики надзвичайних станів, викликаних епідеміями, своєчасні протиепідемічні заходи. Гострий стресовий розлад – небезпечний наслідок психотравми.

Тема 18. Підготувати лекцію з санітарно-просвітньої роботи.

Пошук, опрацювання та аналіз інформації з різних джерел щодо актуальних питань профілактичної діяльності лікарів та формування здорового способу життя серед населення у формі лекції-презентації. Основні структурні елементи лекційного матеріалу: план лекції, мета, основний зміст (розкриття проблеми, обґрунтування ключових ідей та положень), висновки, список використаної літератури. Проведення лекції з використанням мультимедійної презентації, матеріал лекції повинен бути представлений достатньою кількістю структурно-логічних слайдів.

Тема 19. Проведення підсумкової конференції за звітами проходження практики з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна».

Організація та проведення заключної конференції за звітами проходження практики з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна» з метою підведення підсумків навчання та обговорення результатів. Складання диференційованого заліку.

Тема 20. Підготувати звіт про проходження практики з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна».

Підготувати звіт про проходження практики з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна» за встановленою формою, вказавши набуті практично-орієнтовані навички під час проведення практичних занять і самостійного опрацювання навчального матеріалу.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Використовувати навички пошуку, опрацювання та аналізу інформації з нормативних документів санітарного законодавства у професійній діяльності.
2. Розробити алгоритми первинної профілактики неінфекційних захворювань серед дітей.
3. Оцінити розміщення лікарні у населеному пункті, функціональне зонування, щільність забудови й озеленення її ділянки.
4. Оцінити внутрішнє планування і обладнання дитячих відділень лікарні, параметри мікроклімату, освітлення і шуму у лікарняних приміщеннях за результатами протоколів дослідження.
5. Визначити шкідливі внутрішньолікарняні фактори, що погіршують умови перебування дітей і підлітків у закладах охорони здоров'я.
6. Оцінити організацію системи лікувального харчування хворих.
7. Оцінити умови праці медичних працівників згідно з критеріями Гігієнічної класифікації праці.
8. Розробити план проведення періодичних медичних оглядів лікарів різних спеціальностей.
9. Запропонувати схему попередження виникнення у лікарів професійних та виробничо-обумовлених захворювань.
10. Скласти схему основних компонент мультимодальної стратегії з покращання гігієни рук персоналу в закладах охорони здоров'я та етапів їх реалізації.
11. Оцінити організацію поводження з медичними і фармацевтичними відходами.
12. Прочитати аналіз питної води за результатами протоколу дослідження, скласти висновок про якість води.
13. Розробити заходи профілактики захворювань, зумовлених забрудненням води, ґрунту, атмосферного повітря.
14. Запропонувати схему заходів профілактики еколого-залежних та еколого-зумовлених захворювань.
15. Провести комплексну оцінку фізичного розвитку і здоров'я дитини.
16. Оцінити організацію навчально-виховного процесу в дошкільних навчальних закладах / загальноосвітніх закладах середньої освіти.
17. Дати гігієнічну оцінку умов навчання дітей в дошкільних навчальних закладах / загальноосвітніх закладах середньої освіти.
18. Оцінити і скорегувати харчовий статус дитини.
19. Оцінити умови параметри навчальних меблів для дітей у класі.
20. Дати гігієнічну оцінку організації харчування дітей в закладах освіти
21. Оцінити якість предмету дитячого вжитку (підручник, іграшка, одяг, взуття) за результатами протоколів дослідження
22. Організувати проведення санітарно-просвітньої роботи у лікарні.

3. Структура практики з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна»

№ з.п.	ТЕМА	Лекції	Практичні заняття	СРС	Індивідуальна робота
1.	Санітарне законодавство в практичній діяльності лікаря. Завдання державних установ, які забезпечують дотримання вимог санітарного та епідемічного благополуччя населення.	-	6,5	-	-
2.	Скласти алгоритм первинної профілактики неінфекційних захворювань.	-	-	7	-
3.	Комплексна гігієнічна оцінка закладів охорони здоров'я на прикладі лікарні.	-	7	-	-
4.	Гігієнічна оцінка рівнів фізичних факторів у лікарняних приміщеннях за результатами протоколів досліджень.	-	-	6	-
5.	Гігієнічна оцінка умов перебування пацієнтів у закладах охорони здоров'я. Організація лікувального (дієтичного) харчування.	-	7	-	-
6.	Опанувати основні положення проведення інфекційного контролю у закладах охорони здоров'я згідно з наказом МОЗ України № 1614 від 03.08.2021 р. «Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та установах/закладах надання соціальних послуг/ соціального захисту населення».	-	-	7	-
7.	Гігієнічна оцінка умов праці медичних працівників у закладах охорони здоров'я.	-	7	-	-
8.	Скласти принципову схему організації та проведення попередніх і періодичних медичних оглядів лікарів.	-	-	7	-
9.	Розроблення профілактичних заходів щодо попередження виникнення інфекційних хвороб, пов'язаних з наданням медичної допомоги у різних відділеннях закладів охорони здоров'я.	-	7	-	-
10.	Скласти перелік етапів поведінки з медичними і фармацевтичними відходами.	-	-	7	-
11.	Розроблення і обґрунтування профілактичних заходів щодо попередження виникнення захворювань, пов'язаних з забрудненням води, ґрунту, атмосферного повітря. Провести аналіз якості питної води за результатами протоколів дослідження.	-	6,5	-	-
12.	Скласти схему заходів профілактики еколого-залежних та еколого-зумовлених захворювань.	-	-	6	-
13.	Комплексна гігієнічна оцінка стану здоров'я дитячого населення. Застосування показників харчового статусу для оцінки фізичного розвитку й адекватності харчування дітей і підлітків.	-	7	-	-
14.	Гігієнічна оцінка організації харчування дітей в закладах освіти згідно з Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти.	-	-	6	-
15.	Гігієнічна оцінка впливу умов виховання і навчання в дошкільних навчальних закладах і загальноосвітніх закладах середньої освіти на здоров'я дітей і підлітків.	-	6,5	-	-
16.	Скласти схему експертної оцінки предметів дитячого вжитку за результатами протоколів дослідження.	-	-	7	-

17.	Прочитати лекцію з санітарно-просвітньої роботи.	-	6,5	-	-
18.	Підготувати лекцію з санітарно-просвітньої роботи.	-	-	7	-
19.	Проведення підсумкової конференції за звітами проходження практики з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна».	-	7	-	-
20.	Підготувати звіт про проходження практики з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна».	-	-	7	-
Усього: 4,5 кредити / 135 год		-	68	67	-
Підсумковий контроль - диференційований залік					

4. Тематичний план лекцій – згідно з наказом ЛНМУ імені Данила Галицького № 1010-з (додатки 1-3) від 16.03.2023 р. навчальним планом дисципліни лекції не передбачені.

5. Тематичний план практичних занять

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
1.	Санітарне законодавство в практичній діяльності лікаря. Завдання державних установ, які забезпечують дотримання вимог санітарного та епідемічного благополуччя населення.	6,5
2.	Комплексна гігієнічна оцінка закладів охорони здоров'я на прикладі лікарні.	7
3.	Гігієнічна оцінка умов перебування пацієнтів у закладах охорони здоров'я. Організація лікувального (дієтичного) харчування.	7
4.	Гігієнічна оцінка умов праці медичних працівників у закладах охорони здоров'я.	7
5.	Розроблення профілактичних заходів щодо попередження виникнення інфекційних хвороб, пов'язаних з наданням медичної допомоги у різних відділеннях закладів охорони здоров'я.	7
6.	Розроблення і обґрунтування профілактичних заходів щодо попередження виникнення захворювань, пов'язаних з забрудненням води, ґрунту, атмосферного повітря. Провести аналіз якості питної води за результатами протоколів дослідження.	6,5
7.	Комплексна гігієнічна оцінка стану здоров'я дитячого населення. Застосування показників харчового статусу для оцінки фізичного розвитку й адекватності харчування дітей і підлітків.	7
8.	Гігієнічна оцінка впливу умов виховання і навчання в дошкільних навчальних закладах і загальноосвітніх закладах середньої освіти на здоров'я дітей і підлітків.	6,5
9.	Прочитати лекцію з санітарно-просвітньої роботи.	6,5
10.	Проведення підсумкової конференції за звітами проходження практики з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна».	7
Усього		68

6. Тематичний план самостійної роботи студентів

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин	Вид контролю
1.	Скласти алгоритм первинної профілактики неінфекційних захворювань.	7	Підсумковий контроль під час диференційованого заліку
2.	Гігієнічна оцінка рівнів фізичних факторів у лікарняних приміщеннях за результатами протоколів досліджень.	6	
3.	Опанувати основні положення проведення інфекційного контролю у закладах охорони здоров'я згідно з наказом МОЗ України № 1614 від 03.08.2021 р. «Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та установах / закладах надання соціальних послуг/ соціального захисту населення».	7	
4.	Скласти принципову схему організації та проведення попередніх і періодичних медичних оглядів лікарів.	7	
5.	Скласти перелік етапів поводження з медичними і фармацевтичними відходами.	7	
6.	Скласти схему заходів профілактики еколого-залежних та еколого-зумовлених захворювань.	6	
7.	Гігієнічна оцінка організації харчування дітей в закладах освіти згідно з Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти.	6	
8.	Скласти схему експертної оцінки предметів дитячого вжитку за результатами протоколів дослідження.	7	
9.	Підготувати лекцію з санітарно-просвітньої роботи.	7	
10.	Підготувати звіт про проходження практики з профілактичної педіатрії навчальної дисципліни «Гігієна».	7	
	Усього	67	

7. Індивідуальні завдання - згідно з наказом ЛНМУ імені Данила Галицького № 1010-з (додатки 1-3) від 16.03.2023 р. навчальним планом дисципліни індивідуальні завдання не передбачені.

8. Методи навчання. Під час проходження практики з профілактичної педіатрії використовуються традиційні методи навчання: словесні (бесіда), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (виконання практичних робіт, розв'язання ситуаційних задач для вироблення вмінь і навичок); методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний, проблемного викладу, пошуковий, дослідницький; методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю і самоконтролю (контроль і корекція з боку викладача, самоконтроль і самокорекція, взаємоконтроль і взаємокорекція). Для засвоєння умінь і навичок на практичних заняттях використовуються навчальні посібники, методичні рекомендації за темою заняття, ситуаційні задачі для проведення професійного тренінгу, табличний фонд кафедри тощо.

9. Методи контролю. Методи контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми дисципліни та Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України 15.04.2014. Види контролю – поточний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюється на основі комплексного оцінювання діяльності студента та набутих ним компетентностей (знання, уміння, навички тощо), що включає контроль вхідного рівня знань, якість виконання практичної роботи, рівень теоретичної підготовки та результати вихідного контролю рівня знань. Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою і заноситься в журнал обліку академічної успішності. При оцінюванні навчальної діяльності студентів надається перевага стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим контрольним роботам, які включають тестові завдання і ситуаційні задачі.

Сукупність умінь і навичок, інших компетентностей, набутих здобувачем вищої освіти у процесі проходження практики з кожної теми оцінюється за такими критеріями:

– **5/“відмінно”** – студент демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми. Тісно пов’язує теорію з практикою і правильно демонструє виконання практичних навичок. Правильно, чітко і повно вирішує практичну ситуаційну задачу, вміє узагальнювати матеріал, володіє методами гігієнічних досліджень. Правильно відповів на 90-100% тестів формату А.

– **4/“добре”** – студент висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок при аналізі практичної ситуації. Правильно, по суті вирішує практичну ситуаційну задачу. Володіє необхідними практичними навиками і прийомами їх виконання в обсязі, що перевищує необхідний мінімум. Правильно відповів на 70-89% тестів формату А.

– **3/“задовільно”** – студент не може самостійно побудувати чітку, логічну відповідь на практичну ситуаційну задачу, плутає поняття. Під час демонстрації практичних навичок робить помилки, оволодів лише обов’язковим мінімумом методів дослідження. Правильно відповів на 50-69% тестів формату А.

– **2/“незадовільно”** – студент не може сформулювати логічну відповідь на практичну ситуаційну задачу, не має практичного мислення. Під час демонстрації практичних навичок робить значні, грубі помилки. Відповів менше, ніж на 50% тестів формату А.

Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за 200-бальною шкалою.

10. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

11. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти.

Для дисциплін формою підсумкового контролю яких є залік:

- **максимальна кількість балів**, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить **200 балів**;

- **мінімальна кількість балів**, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить **120 балів**.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$X = \frac{CA \times 200}{5}$$

Таблиця перерахунку за 200-бальною шкалою:

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність
у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком**

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4,47	179	3,94	158	3,42	137
4,97	199	4,45	178	3,92	157	3,4	136
4,95	198	4,42	177	3,89	156	3,37	135
4,92	197	4,4	176	3,87	155	3,35	134
4,9	196	4,37	175	3,84	154	3,32	133
4,87	195	4,35	174	3,82	153	3,3	132
4,85	194	4,32	173	3,79	152	3,27	131
4,82	193	4,3	172	3,97	151	3,25	130
4,8	192	4,27	171	3,74	150	3,22	129
4,77	191	4,24	170	3,72	149	3,2	128
4,75	190	4,22	169	3,7	148	3,17	127
4,72	189	4,19	168	3,67	147	3,15	126
4,7	188	4,17	167	3,65	146	3,12	125
4,67	187	4,14	166	3,62	145	3,1	124
4,65	186	4,12	165	3,6	144	3,07	123
4,62	185	4,09	164	3,57	143	3,05	122
4,6	184	4,07	163	3,55	142	3,02	121
4,57	183	4,04	162	3,52	141	3	120
4,55	182	4,02	161	3,5	140	менше 3	недостатньо
4,52	181	3,99	160	3,47	139		
4,5	180	3,97	159	3,45	138		

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок „A”, „B”, „C”, „D”, „E” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „E”.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у традиційну 4-бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-бальною шкалою
Від 170 до 200	5
Від 140 до 169	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

12. Методичне забезпечення (навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи, питання, задачі або кейси для поточного та підсумкового контролю знань й умінь студентів, комплексної контрольної роботи, післятестастійного моніторингу набутих знань й умінь з навчальної дисципліни):

- Освітньо-професійна програма «Педіатрія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 228 «Педіатрія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», кваліфікація освітня: магістр педіатрії, кваліфікація професійна: лікар. Львів, 2023.

- Робоча програма навчальної дисципліни, силабус, тематичні плани практичних і самостійних занять.

- Методичні рекомендації для викладачів до кожної теми практичних занять.

- Методичні рекомендації для студентів до кожної теми практичних занять.

- Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів.

- Тестові та контрольні завдання до практичних занять.

- Ситуаційні задачі до тем практичних занять та самостійних робіт.

- Демонстраційні матеріали, інструкції до використання технічних засобів навчання (прилади та обладнання).

13. Рекомендована література

Основна:

1. Гігієна та екологія : підручник / за заг. ред. В.Г. Бардова. Вінниця : Нова Книга, 2020. 472 с.

Допоміжна:

1. Гігієна та екологія : підручник / К.О. Пашко, М.О. Кашуба, О.В. Лотоцька та ін. Тернопіль : ТДМУ, 2020. 629 с.

2. Охорона праці в медичній галузі : підручник / за заг. ред. О.П. Яворовського. Київ : ВСВ «Медицина», 2021. 488 с.

3. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» (1994, із змінами від 03.11.2022 р.).

4. Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» (2000, із змінами від 13.12.2022 р.).

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою підвищення спроможності системи охорони здоров'я України протидіяти поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» (2020).

6. Закон України “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів” (1997, із змінами від 13.12.2022 р.).

7. Закон України “Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи” (1991, із змінами від 21.04.2022 р.).

8. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною. ДСанПіН 2.2.4-171-10 (із змінами від 18.02.2022 р.).

9. Гігієнічні регламенти допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць : затв. наказом МОЗ України № 52 від 14.01.2020 р. (із змінами від 05.08.2021 р.).

10. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів : затв. наказом МОЗ України № 173 від 19.06.1996 р. із змінами 18.05.2018 р.

11. Державні санітарні норми “Допустимі рівні шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків і на території житлової забудови” : затв. наказом МОЗ України № 463 від 22.02.2019 р.

12. Норми фізіологічних потреб населення України в основних харчових речовинах і енергії : затв. наказом МОЗ України № 1073 від 03.09.2017 р.

13. ДСанПіН “Гігієнічні вимоги до розміщення, облаштування, обладнання та експлуатації перинатальних центрів” : затв. наказом МОЗ України № 55 від 26.01.2012 р. (із змінами від 03.08.2021 р.).

14. Організація профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров’я та установах / закладах надання соціальних послуг / соціального захисту населення : затв. наказом МОЗ України № 1614 від 03.08.2021 р.

15. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві : затв. постановою КМ України № 337 від 17.04.2019 р. (із змінами від 04.02.2023 р.).

16. Перелік професійних захворювань : затв. постанова КМ України № 1662 від 08.11.2000 р. (із змінами від 13.05.2020 р.).

17. Будинки і споруди. Заклади дошкільної освіти. ДБН В.2.2-4:2018.

18. Будинки і споруди. Заклади освіти. ДБН В.2.2-3:2018.

19. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : затв. наказом МОЗ України № 2205 від 25.09.2020 р. (із змінами від 01.08.2022 р.).

20. Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів : затв. наказом МОЗ України № 234 від 24.03.2016 р. (із змінами від 01.08.2022 р.).

21. Загальні правила радіаційної безпеки використання джерел іонізуючого випромінювання у медицині : затв. наказом Державної інспекції ядерного регулювання України і МОЗ України № 51/151 від 16.02.2017 р.

22. Наказ МОЗ України від 23.05.2018 р. № 981 «Про затвердження перекладу Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров’я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров’я дітей і підлітків» (у редакції наказу МОЗ України від 21.12.2018 р. № 2449).

23. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.04.2023 р. № 372-р «Про затвердження плану заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року» (п.п. 109, 110).

14. Інформаційні ресурси

1. Електронні освітні ресурси для контролю знань студентів на платформі дистанційного навчання Misa:

- тестові завдання і ситуаційні задачі до кожної теми практичних занять і тем самостійної роботи: <http://misa.meduniv.lviv.ua/course/view.php?id=4047>

2. Офіційні веб-ресурси:

- Президента України: <http://www.president.gov.ua>
- Верховної ради України: <http://www.rada.gov.ua>
- Міністерства освіти і науки України: <http://mon.gov.ua>
- Міністерства охорони здоров'я України: <http://moz.gov.ua>
- ЛНМУ імені Данила Галицького: <http://meduniv.lviv.ua>

- кафедри загальної гігієни з екологією ЛНМУ імені Данила Галицького: <https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-zagalnoyi-gigiyeny-z-ekologiyeyu/>
- ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України»: <https://www.phc.org.ua/>
- ДУ «Львівський обласний центр контролю і профілактики хвороб МОЗ України»: <http://www.ses.lviv.ua/>
- Головного управління Держпродспоживслужби у Львівській області: <https://lvivdpss.gov.ua/>
- Головного управління Держпраці у Львівській області: <https://lviv.dsp.gov.ua/>
- Європейського центру профілактики і контролю хвороб: <https://www.ecdc.europa.eu/en>
- Центру контролю і профілактики хвороб США: <https://www.cdc.gov>
- Каталогу світових інформаційних ресурсів: <https://library.gov.ua/%20svitovi-e-resursy/>